

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΑΔΕΑνεξάρτητη Αρχή
Δημοσίων ΕσόδωνΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ Ε΄

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΔΑ:
Αθήνα, 19 Νοεμβρίου 2018

ΠΟΛ. 1213

Ταχ. Δ/ση : Πανεπιστημίου 20
Ταχ. Κώδικας : 10672, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 3614303, 3613274
Fax : 210 3635077
E-mail : d16director.esoda@1989.syzefxis.gov.gr
Url : www.aade.gr

ΠΡΟΣ: Ως πίνακα διανομής

ΘΕΜΑ: Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 46 του ν. 4569/2018 (ΦΕΚ Α΄179) σχετικά με την εκπροσώπηση του Ελληνικού Δημοσίου στις δίκες του ν. 3869/2010 (ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων)

Σε συνέχεια α) της ΠΟΛ. 1190/12-10-2018, με την οποία κοινοποιήθηκαν στις Υπηρεσίες σας οι διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 4569/2018 (ΦΕΚ Α΄179) περί εκπροσώπησης του Ελληνικού Δημοσίου, ως πιστωτή, στις δίκες του ν. 3869/2010 και β) του υπ΄ αριθ. Δ.ΕΙΣΠΡ.Ε 1155760 ΕΞ/22-10-2018 εγγράφου μας, με το οποίο σας κοινοποιήθηκε το υπ΄ αριθ. 159697/16-10-2018 έγγραφο του Προέδρου του Ν.Σ.Κ. σχετικά με την επιστροφή στις Δ.Ο.Υ. των δικαστικών φακέλων υποθέσεων του ν. 3869/2010 κατ΄ εφαρμογή του ανωτέρω άρθρου, με την παρούσα εγκύκλιο παρέχονται οδηγίες για την ορθή και ενιαία εφαρμογή των νέων διατάξεων, σύμφωνα με τις υποδείξεις και τις ερμηνευτικές διευκρινίσεις που παρασχέθηκαν στην Α.Α.Δ.Ε. από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.

Α. Πεδίο εφαρμογής

Οι νέες διατάξεις εφαρμόζονται:

α) σε υποθέσεις αιτήσεων που κατατίθενται στο δικαστήριο μετά την 11η/10/2018 (ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4569/2018 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως), ήτοι από 12/10/2018 και μετά καθώς και

β) σε υποθέσεις αιτήσεων που είχαν ήδη κατατεθεί στο δικαστήριο κατά την 11η/10/2018 και η εκδίκαση των οποίων (κύριας αίτησης) έχει προσδιοριστεί μετά δίμηνο τουλάχιστον από την ημερομηνία αυτή, δηλαδή από 12/12/2018 και μετά.

Επισημαίνεται ότι στις ανωτέρω εκκρεμείς υποθέσεις του ν. 3869/2010 οι νέες διατάξεις εφαρμόζονται ανεξαρτήτως ημερομηνίας συζήτησης του αιτήματος προδικαστικού συμβιβασμού

/ προσωρινής διαταγής, είτε δηλαδή η συζήτηση αυτή έχει ήδη λάβει χώρα είτε έχει οριστεί εντός του χρονικού διαστήματος που μεσολαβεί έως τις 12/12/2018, είτε έχει οριστεί μετά την ημερομηνία αυτή.

Β. Κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ του αρμόδιου για την είσπραξη Προϊσταμένου και του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ως προς τη δικαστική εκπροσώπηση του Δημοσίου

Βάσει των νέων διατάξεων του άρθρου 46 του ν. 4569/2018, οι αρμοδιότητες δικαστικής εκπροσώπησης του Δημοσίου, ως πιστωτή, στις δίκες του ν. 3869/2010 κατανέμονται ως εξής:

- **Εκπροσώπηση από τον αρμόδιο για την είσπραξη προϊστάμενο:**
  - συζήτηση για την επικύρωση τυχόν προδικαστικού ή δικαστικού συμβιβασμού (άρ. 5 & 7),
  - συζήτηση αιτήματος προσωρινής διαταγής (άρ. 5),
  - συζήτηση αίτησης αναστολής καταδικωκτικών μέτρων (άρ. 6),
  - συζήτηση αίτησης ταχείας διευθέτησης μικροοφειλών στον α' βαθμό (άρ. 5α) και
  - συζήτηση αίτησης για δικαστική ρύθμιση χρεών στον α' βαθμό (άρ. 8 & 9)
- **Εκπροσώπηση από το Ν.Σ.Κ.:**
  - άσκηση για λογαριασμό του Δημοσίου όλων των ενδίκων βοηθημάτων και ενδίκων μέσων που προβλέπονται από γενικές και ειδικές διατάξεις, όπως: αίτηση ανάκλησης ή μεταρρύθμισης προσωρινής διαταγής, αίτηση τροποποίησης ρύθμισης, αίτηση ανάκλησης ή μεταρρύθμισης οριστικής απόφασης, αίτησης έκπτωσης του οφειλέτη από τη ρύθμιση, έφεση και αίτηση αναίρεσης κατά οριστικής απόφασης, (βλ. κατωτέρω στο κεφάλαιο Ε1),
  - εκπροσώπηση του Δημοσίου κατά τη συζήτηση των ανωτέρω ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, όταν αυτά ασκούνται από άλλο διάδικο (βλ. κατωτέρω στο κεφάλαιο Ε1),
  - (κατ' εξαίρεση) εκπροσώπηση του Δημοσίου σε κάθε στάδιο της δίκης, σε ειδικές περιπτώσεις υποθέσεων που παρουσιάζουν ιδιαίτερα νομικά προβλήματα, κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος του αρμόδιου προϊσταμένου (βλ. κατωτέρω στο κεφάλαιο Ε2).

Γ. Κοινοποιήσεις

Στις υποθέσεις του ν. 3869/2010 που διέπονται από τις νέες διατάξεις του ν. 4569/2018 δεν έχουν πλέον εφαρμογή οι οδηγίες που παρασχέθηκαν στο κεφάλαιο Γ της εγκυκλίου ΠΟΛ. 1036/2016 («Επίδοση της αίτησης στο Δημόσιο»).

Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, η κοινοποίηση όλων των αιτήσεων και κάθε άλλου δικογράφου ή διαδικαστικού εγγράφου (π.χ. κλήσεις μετά από ματαίωση, κλήσεις για επαναπροσδιορισμό των αιτήσεων κ.λπ.) στο πλαίσιο της δίκης του ν. 3869/2010 καθώς και των

εκδιδόμενων επ' αυτών προσωρινών διαταγών και δικαστικών αποφάσεων γίνονται πλέον, αποκλειστικά, στον αρμόδιο για την επιδίωξη της είσπραξης των οφειλών του αιτούντος Προϊστάμενο Υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης.

Σε περίπτωση μη νομότυπης κοινοποίησης δικογράφου, διαδικαστικού εγγράφου ή δικαστικής απόφασης, το έγγραφο παραλαμβάνεται από τη Δ.Ο.Υ./Ελεγκτικό Κέντρο και διαβιβάζεται αμελλητί στην αρμόδια Υπηρεσία, κρίνεται όμως σκόπιμο να επισημαίνεται στον ενεργούντα την επίδοση/κοινοποίηση το μη νομότυπο αυτής, με επίκληση των διατάξεων της παραγράφου 6 του άρθρου 20 του ν. 3086/2002, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 46 του ν. 4569/2018, καθώς και ο κίνδυνος επέλευσης τυχόν δικονομικών συνεπειών.

Ομοίως, σε περίπτωση περισσότερων αρμόδιων Υπηρεσιών και κοινοποίησης σε μία μόνο εξ αυτών, εφόσον διαπιστωθεί η παράλειψη κοινοποίησης στις λοιπές αρμόδιες Υπηρεσίες, αντίγραφο του κοινοποιηθέντος εγγράφου αποστέλλεται αμελλητί σε αυτές.

Δ. Εκπροσώπηση του Δημοσίου από τον Προϊστάμενο: Διαμόρφωση και αποστολή δικαστικού φακέλου με δήλωση παράστασης

1. Προθεσμία αποστολής απόψεων και δήλωσης παράστασης

Μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 3869/2010 (εντός μηνός από την επίδοση της αίτησης στο Δημόσιο), ο αρμόδιος για την είσπραξη Προϊστάμενος Υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης αποστέλλει τις απόψεις του για το σχέδιο ρύθμισης των οφειλών του αιτούντος. Για λόγους οικονομίας χρόνου και αποφυγής άσκοπων επαναλήψεων, οι ανωτέρω απόψεις είναι σκόπιμο να είναι ενιαίες για το σχέδιο διευθέτησης οφειλών, την (κύρια) αίτηση ρύθμισης οφειλών και το αίτημα προσωρινής διαταγής. Μαζί με τις απόψεις του αρμόδιου Προϊσταμένου πρέπει να αποστέλλεται στη Γραμματεία του Δικαστηρίου και η γραπτή δήλωση παράστασης αυτού (βλ. κατωτέρω υπ' αριθ. 2). Με την εν λόγω δήλωση, που αρκεί να υποβάλλεται άπαξ, ο Προϊστάμενος παρίσταται στις δίκες του ν. 3869/2010 ως εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου.

Όσον αφορά τις υποθέσεις αιτήσεων του ν. 3869/2010, που ήταν εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου 46 του ν. 4569/2018 και για τις οποίες η ανωτέρω προθεσμία της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 3869/2010 έχει ήδη παρέλθει και επίκειται η συζήτηση αιτήματος προσωρινής διαταγής ή κύριας αίτησης καθώς και σε περίπτωση που λόγω μεγάλου αριθμού υποθέσεων ή καθυστέρησης περιέλευσης της αίτησης στην αρμόδια Υπηρεσία λόγω μη νομότυπης επίδοσης αυτής, δεν είναι δυνατή η τήρηση της ανωτέρω προθεσμίας, η αποστολή των απόψεων του Δημοσίου πρέπει να γίνει το συντομότερο δυνατό και, πάντως, έως την παραμονή της συζήτησης του αιτήματος προσωρινής διαταγής ή της κύριας αίτησης, αντίστοιχα.

Επισημαίνεται ότι, σε κάθε περίπτωση (νέας ή εκκρεμούς αίτησης) είναι δυνατή η αποστολή / κατάθεση συμπληρωματικών απόψεων έως την παραμονή της συζήτησης του αιτήματος προσωρινής διαταγής ή της κύριας αίτησης, εφόσον έχουν εν τω μεταξύ προκύψει κρίσιμα νέα πραγματικά περιστατικά, όπως έχει επισημανθεί και με την ΠΟΛ. 1036/2016.

2. Περιεχόμενο εγγράφου απόψεων - δήλωσης παράστασης

Όσον αφορά το περιεχόμενο των απόψεων της Φορολογικής Διοίκησης που απευθύνονται στο δικαστήριο ισχύουν κατά βάση τα αναφερόμενα στο αντίστοιχο κεφάλαιο ΔΙ2 της εγκυκλίου ΠΟΛ. 1036/2016. Αντίθετα, δεν έχουν εφαρμογή τα διαλαμβανόμενα σχετικά με τη διαδικασία εισήγησης στο Ν.Σ.Κ. στο κεφάλαιο ΔΙ1 της ανωτέρω εγκυκλίου. Για το λόγο αυτό, όσον αφορά την τυπική μορφή του εγγράφου απόψεων της Φορολογικής Διοίκησης, επισημαίνεται ότι αυτό απευθύνεται πλέον στο αρμόδιο δικαστήριο και δεν αποτελεί εισήγηση στο Ν.Σ.Κ. για τη λήψη των κατάλληλων δικαστικών ενεργειών. Πέραν των απόψεων της Υπηρεσίας δεν απαιτείται να κατατεθούν προτάσεις κατά την συζήτηση των υποθέσεων εκ μέρους του Δημοσίου.

Η δήλωση παράστασης πρέπει να είναι ενιαία και να καλύπτει όλες τις δικασίμους (κύριας αίτησης, επικύρωσης προδικαστικού συμβιβασμού και προσωρινής διαταγής) και οποιαδήποτε μετ' αναβολή συζήτηση αυτών, σύμφωνα με το συνημμένο υπόδειγμα δήλωσης. Σημειώνεται ότι το συνημμένο υπόδειγμα αφορά τις περιπτώσεις που το αίτημα για επικύρωση προδικαστικού συμβιβασμού ή έκδοση προσωρινής διαταγής περιλαμβάνεται στο δικόγραφο της κύριας αίτησης, όπως κατά κανόνα συμβαίνει. Στις εξαιρετικές περιπτώσεις όπου κατατίθεται ξεχωριστό δικόγραφο για τα ανωτέρω αιτήματα ή αποδίδεται από το Ειρηνοδικείο ξεχωριστός αριθμός κατάθεσης γι' αυτά, το έγγραφο της δήλωσης παράστασης πρέπει, όπως είναι ευνόητο, να περιλαμβάνει τα στοιχεία κατάθεσης και αυτών με την εξής προσθήκη (μετά την αναγραφή των στοιχείων της κύριας αίτησης): *«.....ως και στην εκδίκαση της από ..... και με αριθμό κατάθεσης ..... αίτησης του ίδιου αιτούντος κατά του Ελληνικού Δημοσίου κατά την δικάσιμο της ..... και σε κάθε μετ' αναβολή δικάσιμο αυτών»*. Στην περίπτωση αυτή παρέλκει η μετέπειτα ξεχωριστή αναφορά του υποδείγματος στη συζήτηση του αιτήματος για επικύρωση προδικαστικού συμβιβασμού ή έκδοση προσωρινής διαταγής.

Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση μεταγενέστερης άσκησης αίτησης αναστολής εκτέλεσης κατά το άρθρο 6 του ν. 3869/2010, απαιτείται υποβολή ξεχωριστού εγγράφου απόψεων του Δημοσίου με δήλωση παράστασης, που θα φέρει τα στοιχεία κατάθεσης της εν λόγω αίτησης.

3. Τρόπος αποστολής απόψεων-δήλωσης παράστασης

Οι απόψεις της Υπηρεσίας, μαζί με τη δήλωση παράστασης, δέον όπως αποστέλλονται στην Γραμματεία του κατά τόπον αρμόδιου Ειρηνοδικείου με συστημένη επιστολή ή κατατίθενται σε αυτήν από υπάλληλο της Υπηρεσίας. Στην πρώτη περίπτωση, πρέπει να τηρείται στο χειρόγραφο αρχείο της Υπηρεσίας το αποδεικτικό κατάθεσης της συστημένης επιστολής. Στη δεύτερη περίπτωση, κατά την κατάθεση των εγγράφων θα παραδίδεται στον υπάλληλο της Υπηρεσίας ο αριθμός κατάθεσης των εγγράφων ή ο αριθμός πρωτοκόλλου ή βεβαίωση του οικείου Γραμματέα του Δικαστηρίου επί του αντιγράφου των απόψεων και της δήλωσης, ότι «κατετέθη όμοιο», στα οποία θα σημειώνεται και ο αριθμός των συνημμένων λοιπών εγγράφων.

4. Ενέργειες σε περίπτωση συναρμοδιότητας

Σε περίπτωση που συντρέχει αρμοδιότητα περισσότερων Υπηρεσιών για την επιδίωξη της είσπραξης των οφειλών του αιτούντος, καθεμία εξ αυτών πρέπει να ενεργεί τα νόμιμα, όπως προσδιορίζονται ανωτέρω με την παρούσα, όσον αφορά στις οφειλές του αιτούντος αρμοδιότητάς της, ήτοι να προβαίνει στην αποστολή/κατάθεση στη Γραμματεία του Δικαστηρίου απόψεων για τη ρύθμιση των οφειλών, δήλωση παράστασης στο δικαστήριο, αποστολή/κατάθεση κάθε άλλου αναγκαίου εγγράφου κ.λπ.

Ε. Εκπροσώπηση από το Ν.Σ.Κ.

1. Διαδικασία για την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων-μέσων

Η άσκηση εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου των ενδίκων βοηθημάτων ή μέσων που προβλέπονται τόσο από τις γενικές, όσο και από τις ειδικές διατάξεις, αποφασίζεται από τον αρμόδιο για την επιδίωξη της είσπραξης Προϊστάμενο Υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης. Στην περίπτωση αυτή συντάσσεται επισημειωματική πράξη στο φάκελο της υπόθεσης. Ακολούθως αποστέλλεται εγκαίρως ο φάκελος στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, με αιτιολογημένη γνώμη της Υπηρεσίας για την άσκηση του ενδίκου μέσου ή βοηθήματος. Τα ένδικα βοηθήματα και τα ένδικα μέσα ασκούνται για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου από μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή δικηγόρο του Δημοσίου σε έδρες Πρωτοδικείων που δεν λειτουργεί Γραφείο Ν.Σ.Κ. Η προθεσμία για την άσκηση του ενδίκου μέσου της έφεσης είναι 30 ημέρες από την επίδοση της απόφασης στο Δημόσιο, δηλαδή εν προκειμένω από την επίδοση στον αρμόδιο Προϊστάμενο (άρθρ. 518 Κ.Πολ.Δικ.). Οι αποφάσεις του ν. 3869/2010 υπόκεινται σε έφεση και αναίρεση. Δεν υπόκεινται σε ανακοπή ερημοδικίας (βλ. ΑΠ 1978/2017). Σε περίπτωση άσκησης ενδίκου μέσου ή βοηθήματος τόσο εκ μέρους του Δημοσίου, όσο και εκ μέρους άλλου διαδίκου (που στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου), ο φάκελος αποστέλλεται στο Ν.Σ.Κ., το οποίο και αναλαμβάνει στο στάδιο αυτό την εκπροσώπηση του Δημοσίου.

2. Ιδιαίτερα νομικά ζητήματα

Σε ειδικές περιπτώσεις υποθέσεων που παρουσιάζουν ιδιαίτερα νομικά προβλήματα (όπως π.χ. σε περιπτώσεις αμφισβήτησης της πτωχευτικής ικανότητας και περαιτέρω ικανότητας του οφειλέτη για υπαγωγή στο νόμο, σε θέματα υπαγωγής ή μη στην ρύθμιση ορισμένου είδους χρέους, εφόσον από τις διατάξεις του νόμου, σύμφωνα με την Υπηρεσία, προκύπτει η μη υπαγωγή τους κ.λπ.), είναι δυνατόν ο αρμόδιος για την επιδίωξη της είσπραξης Προϊστάμενος Υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης να ζητήσει αιτιολογημένα τον ορισμό εκπροσώπου μέλους του Ν.Σ.Κ. ή δικηγόρου, σε έδρες Πρωτοδικείων που δεν λειτουργεί Γραφείο του ΝΣΚ.

Συν: Υπόδειγμα δήλωσης παράστασης του άρθρου 46 του ν. 4569/2018 (Α' 179)

Ο Διοικητής της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ**A. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ**

1. Αποδέκτες Πίνακα Γ΄
2. Διεύθυνση Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών (με την παράκληση να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της ΑΑΔΕ, ύστερα από επικοινωνία και συνεννόηση με το Αυτοτελές Τμήμα Συντονισμού Μεταρρυθμιστικών Δράσεων και Επικοινωνίας)
3. Αυτοτελές Τμήμα Συντονισμού Μεταρρυθμιστικών Δράσεων και Επικοινωνίας
4. Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη ΑΑΔΕ

B. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Αποδέκτες Πίνακα Α΄ (πλην των αποδεκτών προς ενέργεια)
2. Γενική Διεύθυνση Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης
3. Αποδέκτες Πίνακα Δ΄
4. Κεντρική Υπηρεσία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

Γ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Διοικητή Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων
2. Γραφείο Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης
3. Διεύθυνση Νομικής Υποστήριξης
4. Διεύθυνση Εισπράξεων – Τμήματα Α,Β,Γ,Δ,Ε, Γραμματεία